

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 229g/2022

privind interpretarea articolelor 88 lit. d) și 116 alin. (2) din Constituție și cu privire la controlul constituționalității Legii nr. 47 din 10 martie 2022 pentru modificarea articolului 13 din Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor și a unor prevederi din Legea nr. 120 din 23 septembrie 2021 pentru modificarea Constituției Republicii Moldova

CHIȘINĂU

4 mai 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Nicolae ROȘCA, *Președinte*,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 23 decembrie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 4 mai 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind interpretarea articolelor 88 lit. d) și 116 alin. (2) din Constituție și controlul constituționalității Legii nr. 47 din 10 martie 2022 pentru modificarea articolului 13 din Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor și a articolului II alineatele (1) și (2) din Legea nr. 120 din 23 septembrie 2021 pentru modificarea Constituției Republicii Moldova. Interpretarea Constituției și verificarea constituționalității prevederilor legale în discuție au fost solicitate pe calea unei excepții de neconstituționalitate ridicate de dna Silvia Slobodzean, parte în dosarul nr. 3-2121/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Vitalii Ciumac de la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, se află cererea de chemare în judecată depusă de dna Silvia Slobodzean împotriva Președintelui Republicii Moldova. Reclamanta a solicitat anularea unui act administrativ prin care a fost respinsă numirea sa în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă.

4. Pe parcursul judecării cauzei, dna Silvia Slobodzean a ridicat o excepție de neconstituționalitate prin care a solicitat: (I) interpretarea articolelor 88 lit. d) și 116 alin. (2) din Constituție; (II) controlul constituționalității Legii nr. 47 din 10 martie 2022 pentru modificarea articolului 13 din Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor și (III) controlul constituționalității articolului II alineatele (1) și (2) din Legea nr. 120 din 23 septembrie 2021 pentru modificarea Constituției Republicii Moldova.

5. Printr-o încheiere din 8 decembrie 2022, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 88 Alte atribuții [ale Președintelui]

Președintele Republicii Moldova îndeplinește și următoarele atribuții:

„[...]

d) numește în funcții publice, în condițiile prevăzute de lege;

[...]”

Articolul 116 Statutul judecătorilor

„[...]”

(2) Judecătorii instanțelor judecătorești se numesc în funcție, în condițiile legii, până la atingerea plafonului de vârstă, de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Președintele Republicii Moldova poate respinge o singură dată candidatura propusă de către Consiliul Superior al Magistraturii.

[...]”

7. Prevederile Legii nr. 47 din 10 martie 2022 pentru modificarea articolului 13 din Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor sunt următoarele:

„**Art. I.** – La articolul 13 alineatul (4) din Legea nr.154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 190–192, art. 636), cu modificările ulterioare, litera a) se abrogă.

Art. II. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) În termen de 15 zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, la cererea judecătorilor care cad sub incidența prezentului alineat, Consiliul Superior al Magistraturii va înainta Președintelui Republicii Moldova propunerile de numire în funcție până la atingerea plafonului de vârstă pentru:

a) judecătorii al căror termen inițial de numire în funcție a expirat la data intrării în vigoare a prezentei legi, dar nu au fost supuși evaluării extraordinare a performanțelor, prevăzută la art. 13 alin. (4) lit. a) din Legea nr.154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor;

b) judecătorii al căror termen inițial de numire în funcție va expira până la data de 1 aprilie 2022.

(3) La înaintarea propunerilor prevăzute la alin. (2) din prezentul articol se va ține cont de rezultatele evaluării periodice a performanțelor judecătorilor respectivi, efectuată o dată la 3 trei ani, conform prevederilor art. 13 alin. (2) din Legea

nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului și ale Legii nr.154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor.

(4) Judecătorii prevăzuți la alin. (2) care, până la data intrării în vigoare a prezentei legi, nu au fost supuși niciunei evaluări periodice sau extraordinare a performanțelor vor fi înaintați pentru numire în funcție până la atingerea plafonului de vârstă după constituirea Consiliului Superior al Magistraturii plenipotențiar.”

8. Dispozițiile relevante ale Legii nr. 120 din 23 septembrie 2021 pentru modificarea Constituției Republicii Moldova sunt următoarele:

„**Art. II.** – (1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Judecătorii al căror termen inițial de numire în funcția de judecător nu a expirat la data intrării în vigoare a prezentei legi se consideră numiți până la atingerea plafonului de vârstă prin efectul prezentei legi.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autoarei excepției

9. Autoarea excepției îi solicită Curții să interpreteze articolele 88 lit. d) și 116 alin. (2) din Constituție în scopul elucidării atribuțiilor Președintelui Republicii Moldova în procesul numirii judecătorilor până la atingerea plafonului de vârstă și al precizării întinderii marjei discreționare a acestuia la adoptarea deciziilor în discuție.

10. Referitor la critica Legii nr. 47 din 10 martie 2022 pentru modificarea articolului 13 din Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor, autoarea excepției a susținut că aceasta este contrară Legii cu privire la actele normative, pentru că îi lipsește caracterul impersonal. Altfel spus, legea are ca destinatari un grup restrâns de persoane, *i.e.* pe judecătorii al căror termen inițial de numire în funcție a expirat la data intrării în vigoare a legii și pe judecătorii al căror termen inițial de numire în funcție urma să expire până la 1 aprilie 2022.

11. Autoarea excepției admite că Legea nr. 47 din 10 martie 2022 urmărește scopul legitim al facilitării procesului de numire în funcție a judecătorilor până la atingerea plafonului de vârstă. Totuși, potrivit autoarei, modul în care Președintele țării aplică legea în discuție afectează prezumția nevinovăției, dreptul la un proces echitabil, dreptul la respectarea vieții private, dreptul la egalitate și dreptul judecătorului de a fi evaluat de un organ independent de puterile legislativă și executivă.

12. În continuare, autoarea excepției menționează că prin Legea nr. 120 din 23 septembrie 2021 pentru modificarea Constituției Republicii Moldova a fost abrogat termenul inițial de cinci ani de numire a judecătorilor în funcție. Articolul II alin. (1) din Legea nr. 120 stabilește că ea intră în vigoare la expirarea a șase luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. De asemenea, potrivit alineatului (2) din același articol, judecătorii al căror termen inițial de numire în funcția de judecător nu a expirat la data

intrării în vigoare a legii se consideră numiți până la atingerea plafonului de vârstă prin efectul legii.

13. În opinia autoarei excepției, dispozițiile articolului II alineatele (1) și (2) din Legea nr. 120 din 23 septembrie 2021 pentru modificarea Constituției Republicii Moldova sunt discriminatorii în raport cu judecătorii al căror termen inițial de numire în funcția de judecător expirase la data intrării în vigoare a legii.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

15. Sesizarea are la bază o excepție de neconstituționalitate cu următoarele capete: (I) interpretarea articolelor 88 lit. d) și 116 alin. (2) din Constituție; (II) controlul constituționalității Legii nr. 47 din 10 martie 2022 pentru modificarea articolului 13 din Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor și (III) controlul constituționalității articolului II alineatele (1) și (2) din Legea nr. 120 din 23 septembrie 2021 pentru modificarea Constituției Republicii Moldova.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) literele a) și b) din Constituție, controlul constituționalității legilor și interpretarea Constituției țin de competența Curții Constituționale.

17. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

18. Curtea reiterează că excepția de neconstituționalitate prezintă o structură cu trei elemente: textul contestat din punctul de vedere al constituționalității (prevederea legală), textul de referință pretins a fi încălcat (prevederea constituțională) și motivarea de către autorul excepției a relației de contrarietate dintre cele două texte, adică motivarea neconstituționalității textului criticat (DCC nr. 99 din 12 iulie 2022, § 14).

19. Curtea observă că interpretarea Constituției i-a fost adresată pe calea excepției de neconstituționalitate. Curtea nu poate da curs acestui capăt al sesizării, pentru că solicitarea de interpretare a Constituției nu reflectă scopul urmărit prin instituirea excepției de neconstituționalitate, care reprezintă un instrument de protecție a drepturilor fundamentale prin atacarea unei prevederi legale precise, aplicabile cauzei în care autorul este parte. În jurisprudența sa, Curtea a respins ca inadmisibile mai multe excepții de neconstituționalitate prin care se solicita interpretarea unor dispoziții constituționale (a se vedea, spre exemplu, DCC nr. 95 din 19 decembrie 2016, § 28; DCC nr. 113 din 15 decembrie 2017, § 23).

20. Referitor la critica Legii nr. 47 din 10 martie 2022 pentru modificarea articolului 13 din Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor, Curtea constată că, sub aparența unor critici de neconstituționalitate, autoarea sesizării își exprimă, de fapt, dezacordul cu modul în care această lege este aplicată de Președintele Republicii Moldova. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că aspectele legate de interpretarea și de

aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale. Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată (DCC nr.83 din 17 iunie 2022, § 29), care pot verifica, prin intermediul contenciosului administrativ, acțiunile Președintelui Republicii Moldova.

21. Cu privire la critica articolului II alineatele (1) și (2) din Legea nr. 120 din 23 septembrie 2021 pentru modificarea Constituției Republicii Moldova, Curtea menționează că prin Avizul nr. 2 din 3 decembrie 2020 Curtea a verificat respectarea condițiilor procedurale și materiale ale legii în discuție. Curtea a decis că proiectul de lege pentru modificarea Constituției Republicii Moldova respectă condițiile de revizuire a Constituției. În acest sens, Curtea notează că s-a pronunțat anterior în privința constituționalității acestor prevederi. De altfel, verificarea prealabilă a proiectelor de legi pentru modificarea Constituției reprezintă, de asemenea, o formă a controlului de constituționalitate.

22. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea în discuție nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a), b) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind interpretarea articolelor 88 lit. d) și 116 alin. (2) din Constituție și controlul constituționalității Legii nr. 47 din 10 martie 2022 pentru modificarea articolului 13 din Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor și a articolului II alineatele (1) și (2) din Legea nr. 120 din 23 septembrie 2021 pentru modificarea Constituției Republicii Moldova, formulată pe calea excepției de neconstituționalitate de dna Silvia Slobodzean, parte în dosarul nr. 3-2121/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Nicolae ROȘCA

*Chișinău, 4 mai 2023
DCC nr. 56
Dosarul nr. 229g/2022*